

WARUNKI ŻYCIA LUDNOŚCI W WOJEWÓDZTWIE LUBUSKIM W 2010 R.

Opracowanie merytoryczne:

Zuzanna Sikora

Opracowanie graficzne:

Marek Bartoszewicz,

Małgorzata Rozbicka

Otoczenie makroekonomiczne

W 2009 r. wartość produktu krajowego brutto w województwie lubuskim wyniosła 30358 mln zł, co stanowiło 2,3% krajowej wartości PKB. Realna stopa wzrostu PKB w skali roku wyniosła 0,2%, wobec 1,6% w kraju. W przeliczeniu na 1 mieszkańca PKB wyniósł 30068 zł i stanowił ponad 85% średniej krajowej. Wydajność pracy, mierzona wartością dodaną brutto na 1 pracującego, wzrosła do 82812 zł (o ok. 8%) i była zbliżona do średniej krajowej.

Wartość nakładów inwestycyjnych w gospodarce województwa ogółem w 2010 r. wynosiła 7497,2 mln zł i stanowiła 3,5% wartości krajowej. W porównaniu z 2009 r. nakłady inwestycyjne wzrosły o ok. 70%. W przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2010 r. były na poziomie 7418 zł, co klasyfikowało woj. lubuskie na 2 miejscu w kraju (po woj. mazowieckim). Jednakże w skali roku zmniejszyła się aktywność inwestycyjna lubuskich przedsiębiorstw, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób. Wielkość poniesionych nakładów inwestycyjnych w tej grupie podmiotów w 2010 r. wyniosła 893,4 mln zł i była niższa o 20,5% w porównaniu z poprzednim rokiem (wobec spadku o 5,1% średnio w kraju). W porównaniu z 2008 r. wartość łącznych inwestycji w relacji do PKB w 2009 r. zmniejszyła się o 0,7 pkt proc. i wyniosła 14,6%. Udział nakładów na działalność badawczo-rozwojową był na poziomie 0,1% PKB, w kraju – 0,7% PKB.

Wybrane dane makroekonomiczne

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2008	2009	2010
	województwo lubuskie			Polska		
PKB ogółem (w mln zł)	28893	30358	.	1275432	1343366	1415362
PKB na 1 mieszkańca (w zł).....	28645	30068	.	33462	35210	37064
Wartość dodana brutto ogółem (w mln zł).....	25292	26975	.	1116476	1193691	1246427
Wartość dodana brutto na 1 pracującego (w zł).....	76403	82812	.	78778	84895	.
Nakłady na działalność B+R na 1 mieszkańca (w zł).....	28,0	28,7	45,0	202,2	237,7	272,8
Nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca (w zł)...	4382	4380	7418	5700	5729	5690
Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON (stan w dniu 31 XII)	101861	101405	106110	3757093	3742673	3909802

W końcu grudnia 2010 r. do rejestru REGON wpisanych było 106,1 tys. podmiotów prowadzących działalność gospodarczą (tj. o 4,6% więcej niż w poprzednim roku), tj. 2,7% podmiotów ogółem w kraju. W 2010 r. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców przypadało 105 podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, co ulokowało województwo na 6 miejscu w kraju.

Większość (ok. 95%) zarejestrowanych firm to mikroprzedsiębiorstwa o liczbie pracujących do 9 osób. W porównaniu do poprzedniego roku udział ich liczby w strukturze podmiotów nie zmienił się. Niemal ¾ (73,8%) podmiotów figurujących w rejestrze REGON w 2010 r. to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (w 2009 r. 73,5%). Spółki handlowe stanowiły 26,7% osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie mających osobowości prawnej, w tym 2,7 tys. to spółki z udziałem kapitału zagranicznego (w 2000 r. było ich 1,9 tys.).

Ludność

W województwie lubuskim w końcu grudnia 2010 r. mieszkało 1011,0 tys. osób, tj. 2,6% ludności Polski. Liczba ludności w województwie wzrasta średnio w tempie 0,03% na rok, w wyniku dodatniego przyrostu naturalnego (wyższego o 0,5 pkt proc. od średniej krajowej w 2010 r.). Charakterystyczne dla województwa ujemne saldo migracji ludności na pobyt stały w ostatnich latach zmniejszyło się, za sprawą mniej licznych wyjazdów mieszkańców za granicę (0,6 tys. osób w 2010 r. wobec 1,5 tys. osób w 2006 r.).

Demografia województwa lubuskiego

Wyszczególnienie	2000	2010	2035
Ludność ogółem (w dniu 31 XII)	1008472	1011024	963566
Z liczby ogółem – mężczyźni.....	490259	490023	465210
Ludność miejska	652041	641695	593258
w %.....	64,7	63,5	61,6
Ludność w wieku (w %):			
0-24	37,5	29,4	23,7
25-64	51,6	58,8	53,2
powyżej 65 lat	10,9	11,8	23,1
Mediana wieku.....	34,2	37,4	47,8
Przeciętne dalsze trwanie życia:			
mężczyźni.....	69,2	71,5	76,8
kobiety.....	77,4	80,1	83,2
Dzietność kobiet.....	1,3	1,4	1,5
Mediana wieku matki	25,4	28,0	30,0
Przyrost naturalny na 1000 ludności.....	1,1	1,4	-4,5
Współczynnik obciążenia demograficznego	63	52	77

Przeważająca liczba Lubuszan mieszka w miastach – 641,7 tys., wskaźnik urbanizacji jest wyższy niż średnio w kraju i wynosi 63,5%. W 2010 r. w liczbie ludności ogółem było 521 tys. kobiet i 490 tys. mężczyzn (106 kobiet przypadało na 100 mężczyzn).

Przekrój wiekowy ludności województwa przedstawiał się następująco: dzieci i młodzież w wieku poniżej 25 lat – 297,7 tys., osoby w wieku 25-64 lata – 593,9 tys., ludzie starsi – 65 lat i więcej – 119,4 tys. osób. Udział tych grup ludności w populacji ogółem wyniósł odpowiednio: 29,4%, 58,7%, 11,8%. Do roku 2035 liczba ludności w wieku poniżej 25 lat zmniejszy się o 69,4 tys. osób (tj. o 23,2%), natomiast liczba osób starszych wzrośnie do 222,3 tys. (tj. o 86,1%), w porównaniu z 2010 r. Za 25 lat odsetek osób w wieku poniżej 25 lat i powyżej 65 lat będzie wynosił ok. 23%.

Liczba ludności w wieku zdolności produkcyjnej w województwie zaczyna się zmniejszać. W 2010 r. w wieku produkcyjnym było 664,0 tys. osób, tj. 65,7% ludności ogółem (w tym w wieku mobilnym 408,2 tys. osób), wobec 664,6 tys. osób w poprzednim roku. Najbardziej gwałtownych zmian wielkości populacji w wieku produkcyjnym oczekuje się w latach 2015-2035, wówczas duża część populacji „babyboom” będzie przechodzić na emeryturę.

Pochodną zmian struktury wieku ludności jest wysokość wskaźnika obciążenia demograficznego, w 2010 r. na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadały 52 osoby w wieku nieprodukcyjnym (w 2000 r. były 63 osoby, w 2035 r. będzie 77 osób).

Poprawa sytuacji w zakresie umieralności w ostatnich latach korzystnie oddziałuje na długość trwania życia mieszkańców. W 2010 r. przeciętna długość trwania życia od momentu narodzin dla mężczyzn wyniosła 71,5 lat, dla kobiet – 80,1 lat. W porównaniu z 2000 r. przeciętne dalsze trwanie życia lubuskich mężczyzn wydłużyło się o ponad 2 lata, natomiast kobiet o niemal 3 lata. Wskaźnik płodności lubuskich kobiet (1,4 dziecka na kobietę w 2010 r. w okresie rozrodczym) pozostaje znacznie poniżej poziomu gwarantującego zachowanie prostej wymiany pokoleń (2,1). Wobec utrwalenia tendencji do odkładania decyzji o macierzyństwie i spadku płodności lubuskich kobiet populacja województwa już po 2015 r. będzie sukcesywnie się zmniejszać.

Rynek pracy

Według wyników badania aktywności ekonomicznej ludności (BAEL) w województwie lubuskim populacja aktywnych zawodowo ogółem w 2010 r. liczyła 493 tys. osób, tj. o 43 tys. osób więcej, w porównaniu z poprzednim rokiem (wzrost o ok. 10%). Z blisko pół milionowej grupy osób aktywnych zawodowo 90% to osoby pracujące i 10% bezrobotne (podobnie, jak w poprzednim roku). Większy przyrost populacji aktywnych zawodowo obserwowano po stronie osób bezrobotnych (o 20,9%) niż pracujących (o 8,4%). Populacja biernych zawodowo w skali roku nieznacznie się zwiększyła i liczyła 393 tys. osób (w 2009 r. było 390 tys. osób).

Poziom aktywności ekonomicznej w 2010 r., który mierzy odsetek osób aktywnych zawodowo w populacji osób w wieku powyżej 15 lat, wzrósł w województwie o 2 pkt proc. i wyniósł 55,6%, przy czym współczynnik aktywności zawodowej kobiet wzrósł (o 17,8 pkt proc., do 63,8%) bardziej niż mężczyzn (o 1,9 pkt proc.). Udział pracujących w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej zwiększył się w skali roku (podobnie w miastach i na wsi) i wyniósł 49,8%, wobec 48,5% w poprzednim roku. Dla mężczyzn wskaźnik zatrudnienia wyniósł 57,2%, dla kobiet – 43,3%.

Biorąc pod uwagę BAEL, bez pracy w województwie lubuskim w 2010 r. było 10,5% ogółu ludności aktywnej zawodowo w wieku 15 lat i więcej (wobec 9,6% w 2009 r.); poziom bezrobocia był niższy o 5 pkt proc. od poziomu bezrobocia rejestrowanego.

W 2010 r. liczba osób pracujących w województwie (wyłączając pracujących w gospodarstwach indywidualnych i w jednostkach budżetowych) wyniosła 219 tys. i była o 2,3% wyższa niż w poprzednim roku. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców, liczba pracujących (217 osób) w skali roku zwiększyła się o 5 osób. Najwięcej, ponad połowę Lubuszan (56,4%), pracowało w sektorze usług (spadek o 2 pkt proc. do poprzedniego roku). Według Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 w przemyśle i budownictwie w 2010 r. zatrudnionych było 32,3% wszystkich pracujących, w handlu i naprawie pojazdów samochodowych, gastronomii i transporcie – 25,4%, w pozostałych usługach – 27,7%, w rolnictwie – 11,3%, działalność finansowa i ubezpieczeniowa oraz obsługa rynku nieruchomości skupiała 3,3% pracujących ogółem. W porównaniu z poprzednim rokiem wzrósł odsetek osób pracujących (łącznie z rolnikami indywidualnymi) w sektorze przedsiębiorstw właścicieli prywatnych (z 73,7% w 2009 r. do 75,2% w 2010 r.).

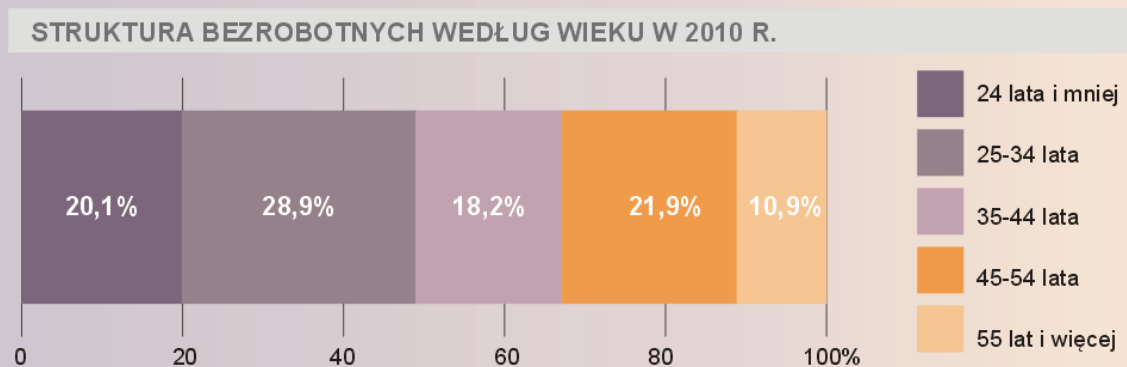
W końcu grudnia 2010 r. w lubuskich urzędach pracy zarejestrowanych było 59,2 tys. osób, tj. o 3,0% mniej niż rok wcześniej. Spadkowi skali bezrobocia towarzyszył wzrost odsetka bezrobotnych kobiet. Udział

kobiet nie mających zatrudnienia w populacji bezrobotnych ogółem zwiększył się do 53,4% (wzrost o 1,6 pkt proc. w skali roku).

W 2010 r. stopa bezrobocia w woj. lubuskim wyniosła 15,5%, wobec 16,2% w poprzednim roku (w kraju – 12,4%). Województwo lubuskie było jednym z trzech województw w Polsce (z woj. podkarpackim i woj. warmińsko-mazurskim), w którym w skali roku zmniejszyła się stopa bezrobocia rejestrowanego. Najlepsza sytuacja na rynku pracy była w miastach na prawach powiatu – odsetek osób pozostających bez pracy w Zielonej Górze i Gorzowie Wlkp. wyniósł po ok. 8% zasobów siły roboczej. W ujęciu powiatowym, najbardziej chłonny rynek pracy ze stopą bezrobocia na poziomie 8,8% (w 2009 r. – 10,5%, w 2008 r. – 8,0%) był w powiecie świebodzińskim. W pozostałych powiatach udział osób poszukujących pracy w populacji aktywnej ekonomicznie wahał się od 11,7% w powiecie gorzowskim do 27,9% w powiecie żagańskim.

W populacji bezrobotnych Lubuszan udział osób młodych w wieku poniżej 25 lat bez pracy był 2 razy wyższy niż starszych i wynosił 20,1% (wobec 20,4% w 2009 r.). Odsetek osób starszych w wieku powyżej 55 lat (10,9%) w skali roku zwiększył się o 1,3 pkt proc. Niemal 50% osób poszukujących pracy to osoby w wieku do 34 lat.

W strukturze osób bezrobotnych według poziomu wykształcenia największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym oraz zasadniczym zawodowym (po ok. 30%). Dużą grupę stanowiły również osoby z wykształceniem policealnym oraz średnim zawodowym (21,3%). Najmniej liczne, spośród wszystkich osób zarejestrowanych w urzędach pracy, były osoby legitymujące się wyższym wykształceniem (8,3%), przy czym udział tej grupy bezrobotnych w skali roku wzrósł najbardziej (o 1,3 pkt. proc.). Kobiety z wyższym wykształceniem stanowiły 10,3% wszystkich zarejestrowanych kobiet.

Biorąc pod uwagę czas pozostawania osób bez pracy, to udział osób bezrobotnych zmniejsza się w miarę wydłużania się czasu jej poszukiwania. Blisko 40% wszystkich zarejestrowanych osób pozostawało bez pracy przez okres do 3 miesięcy (wzrost odsetka o 2 pkt proc. w porównaniu z 2009 r.). Od 3 do 12 miesięcy zatrudnienia poszukiwało 36,5% bezrobotnych (spadek o 4,7 pkt proc.). W skali roku odsetek osób długotrwale bezrobotnych, czyli pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy od momentu zarejestrowania się, zwiększył się do 23,9%, tj. o 2,6 pkt proc.

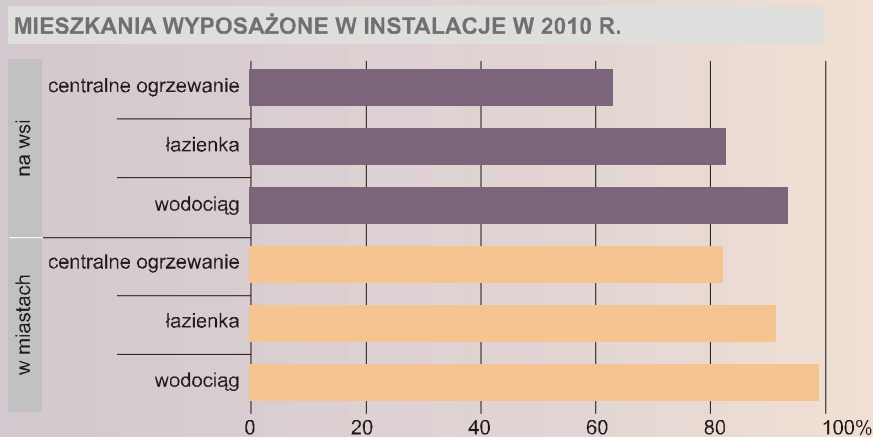
Niemal 1/5 (19,1%) osób bezrobotnych ogółem dotychczas nie pracowała, podobnie jak w poprzednim roku. Odsetek osób bez prawa do zasiłku wzrósł o 5 pkt proc. i wyniósł 80,9%.

Mieszkania

Zasoby mieszkaniowe woj. lubuskiego stanowiły na koniec 2010 r. 350,5 tys. mieszkań, w których znajdowało się 1333,3 tys. izb o łącznej powierzchni użytkowej 24529,8 tys. m². W porównaniu z 2009 r. przybyło 3,2 tys. mieszkań (wzrost o 0,9%).

Standard mieszkań mierzony wielkością mieszkania i liczbą izb oraz wyposażeniem w podstawowe instalacje techniczno-sanitarne uległ niewielkiej poprawie w stosunku do poprzedniego roku.

W 2010 r. przeciętna powierzchnia 1 mieszkania wynosiła 70,0 m², wobec 69,7m² w 2009 r. Przeciętna liczba izb w mieszkaniu (3,80) była taka, jak rok wcześniej. Większość (97,5%) mieszkań było wyposażone w wodociąg. Łazienkę miało niemal 90% mieszkań w województwie (91,7% w mieście i 82,8% na wsi), ponad ¾ (76,4%) – centralne ogrzewanie (82,4% w mieście i 63,5% na wsi).

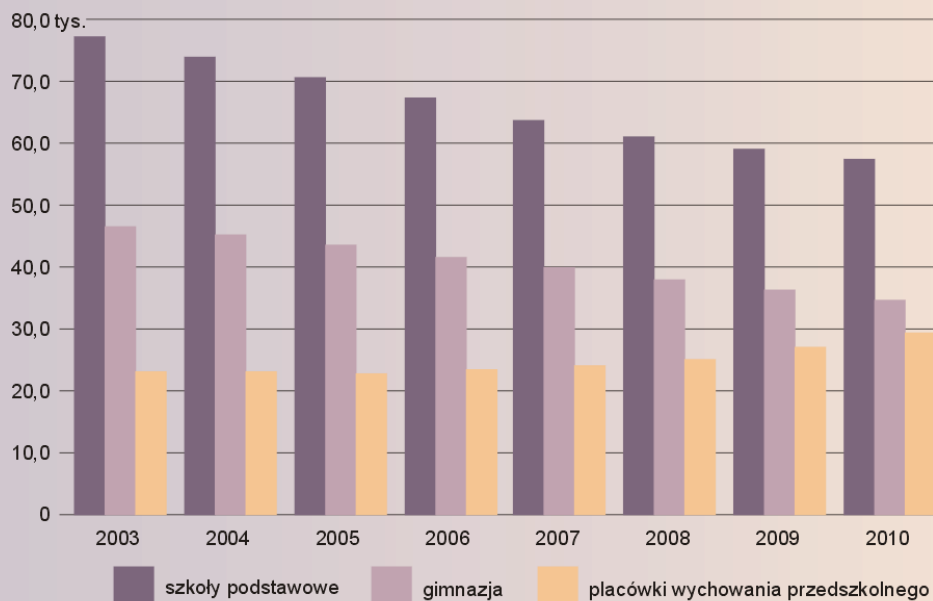
Również warunki mieszkaniowe były nieco lepsze niż w poprzednim roku. Zmniejszyła się nieznacznie liczba osób przypadająca na 1 mieszkanie (z 2,91 do 2,88 osób) i izbę (z 0,77 do 0,76 osoby). Wzrosła o niecałe 2 m² przeciętna powierzchnia użytkowa przypadająca na osobę i wyniosła 24,3 m².

W 2010 r. oddano do użytkowania 3,3 tys. nowych mieszkań, tj. o 11,1% mniej w skali roku. W przeliczeniu na 1000 ludności były to 3,3 nowe mieszkania (w 2009 r. – 3,7). W przeliczeniu na 1000 zawartych związków małżeńskich oddano 559 nowych mieszkań, o 4 mniej niż w poprzednim roku. W strukturze mieszkań oddanych do użytkowania w 2010 r. dominowało budownictwo indywidualne (59,8%) i przeznaczone na sprzedaż lub wynajem (28,1%). Ponad 5% stanowiły mieszkania komunalne, których wzrost w skali roku był największy i wyniósł 104,8%. Udział mieszkań spółdzielczych i społecznych czynszowych był niski, oscylował wokół 2-4%.

Edukacja

W roku szkolnym 2010/2011 sieć szkół i placówek edukacyjnych dla dzieci i młodzieży (łącznie ze szkolnictwem specjalnym) w województwie lubuskim tworzyło: 480 placówek wychowania przedszkolnego, 342 szkoły podstawowe, 180 gimnazjów, 221 szkół ponadgimnazjalnych. Funkcjonowały również 74 szkoły policealne oraz 97 szkół dla dorosłych. Edukację akademicką prowadziło 8 szkół wyższych.

LICZBA UCZNIÓW W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH, GIMNAZJACH I PLACÓWKACH WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO^a

^aLacznie ze szkołami specjalnymi i szkołami dla dorosłych.

W ostatnich latach liczba uczniów na wszystkich poziomach edukacji widocznie się zmniejszyła, wskutek ubytku populacji w wieku edukacji szkolnej. Obserwowano natomiast wzrost liczby dzieci i potrzeb w zakresie wychowania przedszkolnego. W końcu września 2010 r. do 232 przedszkoli, 209 oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych, 5 zespołów wychowania przedszkolnego i 34 punktów przedszkolnych uczęszczało łącznie 29,5 tys. dzieci (w tym 8,7 tys. sześciolatków), tj. o 9,1% więcej w porównaniu z poprzednim rokiem. Podczas, gdy przedszkola przyjmują więcej maluchów, szkoły podstawowe i gimnazja notują spadek liczby uczniów – łącznie o 3,5 tys. na przełomie lat 2009-2010, tj. o 3,7% (w porównaniu z 2003 r. liczba uczniów zmniejszyła się o ¼, tak w szkołach podstawowych, jak i w gimnazjach). Spadkowi wyników w szkołach niższego szczebla dla młodzieży, towarzyszy wzrost efektów w szkołach dla dorosłych, szczególnie w liceach ogólnokształcących i liceach uzupełniających. Mniejsza liczba licealistów w szkołach dla młodzieży wynika bardziej z ubytku liczby ludności w wieku 16-18 lat, niż z osłabienia zainteresowania gimnazjalistów kontynuacją nauki w liceach. W roku szkolnym 2010/2011 licea ogólnokształcące dla młodzieży przyjęły do I klasy ok. 40% absolwentów gimnazjów, podobnie jak w ubiegłych latach.

Po latach dyskredytacji szkolnictwa zawodowego obserwuje się powolną odbudowę roli i znaczenia kształcenia zawodowego na poziomie szkół technicznych. W warunkach niżu demograficznego liczba uczniów wybierających ten typ szkoły nie zmniejsza się. W roku szkolnym 2010/2011 edukację w technikach wybrało niemal 2 z 5 gimnazjalistów. Placówki te (łącznie z technikami uzupełniającymi) kształciły 16,7 tys. młodzieży, podobnie jak w poprzednim roku.

Niemal 20% gimnazjalistów zdecydowało się na edukację (w I klasie) w zasadniczych szkołach zawodowych (dla młodzieży) w roku szkolnym 2010/2011. W porównaniu z rokiem 2009/2010 liczba uczniów w tych szkołach zmniejszyła się o 6,1% i wyniosła 6,7 tys. (na początku ostatniej dekady, w tego typu placówkach uczyło się blisko 17 tys. osób). Spadek populacji uczniów w zasadniczych szkołach zawodowych nie jest zjawiskiem korzystnym w warunkach deficytu pracowników z wykształceniem zawodowym.

Współczynnik skolaryzacji netto w roku 2010/2011 najwyższy był w liceach ogólnokształcących (łącznie z liceami uzupełniającymi), gdzie wyniósł 36,9%; w technikach (łącznie z technikami uzupełniającymi i artystycznymi szkołami ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe) – 32,5%; w zasadniczych szkołach zawodowych – 15,1%. Rok wcześniej wartości były zbliżone.

W strukturze lubuskich szkół objętych systemem oświaty ważne miejsce zajmują szkoły dla dorosłych, które są szansą na kontynuowanie wcześniej przerwanej nauki lub uzupełnienie wykształcenia. W ostatnich latach w województwie można było zaobserwować zwiększenie popytu na edukację wśród dorosłych Lubuszan, głównie w placówkach kształcenia ogólnego. W roku szkolnym 2010/2011 na terenie województwa funkcjonowało łącznie 97 szkół dla dorosłych, w których uczyło się 7,9 tys. osób, tj. o 0,3 tys. osób więcej niż w poprzednim roku. Najbardziej liczne były licea ogólnokształcące i uzupełniające licea ogólnokształcące, które skupiały ok. 80% wszystkich uczących się dorosłych. Edukację na poziomie gimnazjum w roku 2010/2011 uzupełniało 0,7 tys. osób, wobec 0,6 tys. osób w roku 2009/2010. Trend zwykły liczby uczniów w gimnazjach dla dorosłych jest zjawiskiem pozytywnym, zważywszy na to, iż w 2010 r. odsetek młodzieży, która nie kontynuowała nauki po ukończeniu gimnazjum wyniósł 14,2% (w 2009 r. 13,9%).

W roku akademickim 2010/2011 w 8 szkołach wyższych województwa lubuskiego kształciło się 24,2 tys. studentów, tj. o 6,0% mniej niż w poprzednim roku. W porównaniu z rokiem 2004/2005 notowano spadek o ok. 30% - wówczas na lubuskich uczelniach studiowało 34,7 tys. osób (o 10 tys. osób więcej). W 2010 r. wskaźnik natężenia osób studiujących w województwie (liczba studentów na 10 tys. ludności) – uwzględniając studentów ośrodków zamiejscowych szkół wyższych, których siedziba znajduje się poza województwem – wyniósł 261, w kraju 476.

Struktura studiujących nie odbiega zasadniczo od trendów krajowych. Studenci częściej wybierają naukę na kierunkach społecznych niż technicznych. W 2010 r. na rynek pracy weszło 3 razy więcej absolwentów kierunków społecznych (2,4 tys.), niż technicznych (0,7 tys. osób). Ponadto przybyło 1,7 tys. nowych pedagogów i 0,7 tys. humanistów.

Zdrowie i ochrona zdrowia

W końcu 2010 r. w woj. lubuskim funkcjonowało 461 zakładów opieki zdrowotnej, tj. o 5 placówek więcej niż w poprzednim roku, z tego 348 zakładów w miastach i 113 na wsi. Świadczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w ramach środków publicznych realizowało również 227 praktyk lekarskich. Ogółem w ciągu roku 2010 w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej (w zakładach opieki zdrowotnej i praktykach lekarskich) udzielono łącznie niemal 6,5 mln porad, tj. o 3,4% mniej niż w poprzednim roku. W przeliczeniu na 1 mieszkańca było to 6,4 porad (w 2009 r. – 6,6 porad).

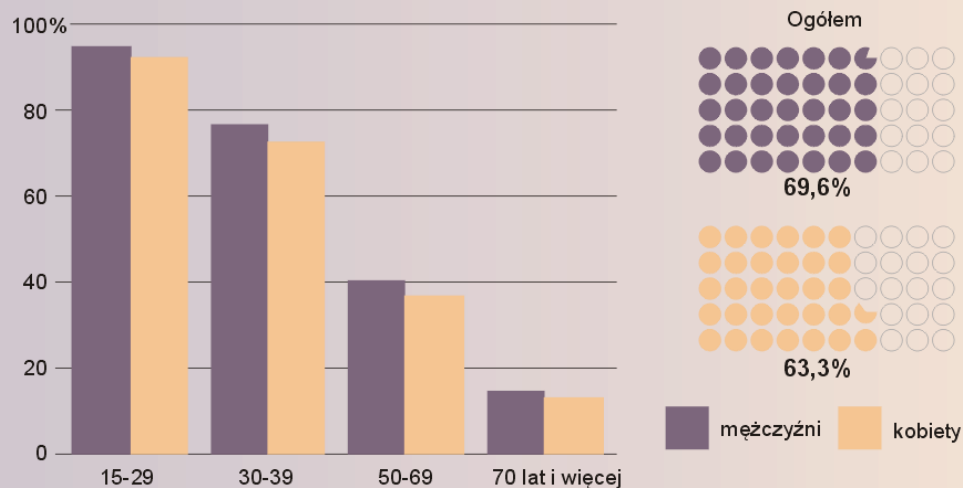
Opieka zdrowotna o charakterze stacjonarnym świadczona była w 19 szpitalach ogólnych, które udostępniły pacjentom łącznie 4191 łóżek, co stanowiło 2,3% wszystkich łóżek w kraju. W porównaniu z poprzednim rokiem liczba łóżek zmniejszyła się o 166, w wyniku wyłączenia 1 szpitala z krajowej statystyki publicznej (szpital przejął resort MON). Większość (75,7%) udostępnionych łóżek znajdowała się w szpitalach publicznych. Wskaźnik zagęszczenia łóżek szpitalnych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wyniósł 41,5 łóżek,

wobec 43,1 łóżka w 2009 r. Przeciętny pobyt chorego w szpitalu w 2010 r. wyniósł 6 dni, podobnie jak w poprzednim roku. Przeciętne wykorzystanie 1 łóżka, zmniejszyło się o 7 dni w ciągu roku i wynosiło 238 dni. W porównaniu z 2009 r. wzrosła liczba lekarzy (o 21 osób) i lekarzy dentystów (o 27), spadła liczba pielęgniarek (o 89). W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w województwie w 2010 r. było niemal 18 lekarzy, 5 lekarzy dentystów i 44 pielęgniarki.

W 2009 r. w świetle wyników badania stanu zdrowia ludności Polski, 2/3 (66,2%) mieszkańców (respondentów) z Lubuskiego oceniło swój stan zdrowia jako bardzo dobry i dobry. Chociaż przeciętne trwanie życia kobiet jest dłuższe niż mężczyzn, mniej kobiet (63,3%) niż mężczyzn (69,6%) oceniało swój stan zdrowia jako bardzo dobry i dobry, w każdej grupie wieku. Bardzo dobrze i dobrze oceniało swój stan zdrowia blisko 13% osób w wieku powyżej 70 lat.

STAN ZDROWIA DEKLAROWANY JAKO DOBRY I BARDZO DOBRY WEDŁUG PŁCI ORAZ GRUP WIEKU W 2009 R.

U ponad 2/5 respondentów (42,5%) występowały długotrwałe problemy zdrowotne. Ponad połowa (50,8%) badanych mieszkańców cierpiała na choroby przewlekłe, z tego 51,3% w miastach i 49,8% na wsi. Wysokie ciśnienie krwi (52,1%) i bóle pleców (49,2%) są najczęściej dolegliwościami osób w wieku 50-69 lat. Na bóle pleców narzekają też częściej osoby w wieku 30-49 lat (27,0%) i osoby starsze (28,4%). Ponad 1/3 (34,5%) osób w wieku 70 lat i więcej przyznała, że choruje na nadciśnienie. W porównaniu do innych województw, Lubuskie miało wysoki odsetek (17,3%) osób otyłych.

W 2009 r. głównymi przyczynami zgonów w województwie były choroby układu krążenia (46,2%) i choroby nowotworowe (24,7%). Wskaźnik umieralności z powodu chorób układu krążenia był niższy niż średnio w kraju i wyniósł 447 osób na 100 tys. ludności (w Polsce – 466 osób). Również z powodu nowotworów złośliwych zmarło w województwie mniej osób niż przeciętnie w kraju – na każde 100 tys. ludności były to 232 osoby, wobec 244 osób w Polsce.

Kultura i sport

W 2010 r. sieć placówek kultury w woj. lubuskim tworzyło: 258 bibliotek publicznych (łącznie z filiami), 15 muzeów, 11 kin stałych, 2 teatry, 5 galerii i filharmonia. W porównaniu z poprzednim rokiem zamknięto 2 biblioteki i 2 kina stałe, otworzono 1 nową galerię. Wszystkie instytucje propagujące rozwój kultury w województwie odnotowały spadek liczby osób z nich korzystających, choć z różnym natężeniem. Największy (o 20,6%) spadek liczby korzystających – widzów i słuchaczy – odnotowały teatry i instytucje muzyczne, najmniejszy – biblioteki publiczne (o 0,3%). Ponad 880 tys. osób poszło do kin, tj. o 4,7% mniej niż w 2009 r. Muzea zwiedziło 161,6 tys. osób, również mniej niż rok wcześniej (o 4,6 tys. osób). W 2010 r. na 1000 mieszkańców przypadało 178 czytelników bibliotek publicznych, 357 widzów i słuchaczy w teatrach i instytucjach muzycznych, 160 osób zwiedzających muzea i wystawy (w poprzednim roku było odpowiednio: 179, 450 i 165 osób korzystających). Spadek uczestnictwa ludności województwa w życiu kulturalnym można częściowo tłumaczyć przesunięciem aktywności mieszkańców w kierunku rekreacji, bardziej czynnych form wypoczynku (np. wizyta na basenie zamiast seansu w kinie). Wskazuje na to ok. 20% wzrost w skali roku przeciętnych miesięcznych wydatków w grupie rekreacja i kultura na 1 osobę w gospodarstwach domowych.

Działalność sportową na terenie województwa w 2010 r. prowadziło 399 klubów, wobec 409 klubów w 2008 r. Spadek liczby klubów implikował nieznaczny spadek liczby osób ćwiczących. W 2010 r. ich liczba ogółem wyniosła 24,1 tys. i była o 0,7% niższa niż w 2008 r. Większość (70,1%) ćwiczących to juniorzy, osoby w wieku do 18 lat, których odsetek w ciągu dwóch lat wzrósł o 1%. Na 1000 młodzieży w wieku poniżej 19 lat w województwie w 2010 r. 130 chłopców i 55 dziewcząt ćwiczyło w klubach sportowych (więcej niż średnio w kraju o 12 chłopców i 7 dziewcząt). Najpopularniejszymi dyscyplinami sportowymi w województwie są: piłka nożna (43,5% ćwiczących ogółem w 2010 r.), piłka siatkowa (7,2%), lekkoatletyka (5,7%), piłka ręczna, karate, piłka koszykowa (ponad 4% ogółem ćwiczących w każdej z dyscyplin).

Obiekty sportowe w województwie lubuskim w 2010 r.

Wyszczególnienie	Obiekty	
	ogółem	w % obiektów ogółem dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych
Stadiony.....	60	55,0
Boiska do gier wielkich.....	276	27,9
Boiska do gier małych.....	25	64,0
Boiska uniwersalne.....	43	60,5
Duże hale sportowe.....	14	71,4
Korty tenisowe otwarte.....	52	36,5
Pływalnie kryte.....	9	100,0
Strzelnice.....	12	25,0

Bazę obiektów sportowych w województwie w 2010 r. tworzyło 60 stadionów, z tego 33 piłkarskie, 21 wielofunkcyjne, 3 lekkoatletyczne i 3 żużlowe. Ponad połowa (55%) stadionów dostosowana była do potrzeb osób niepełnosprawnych. Ponadto w skład infrastruktury obiektów sportowych wchodziły: 276 boisk do gier wielkich, 25 boisk do gier małych, 43 boiska uniwersalne-wielozadaniowe, 14 dużych hal sportowych

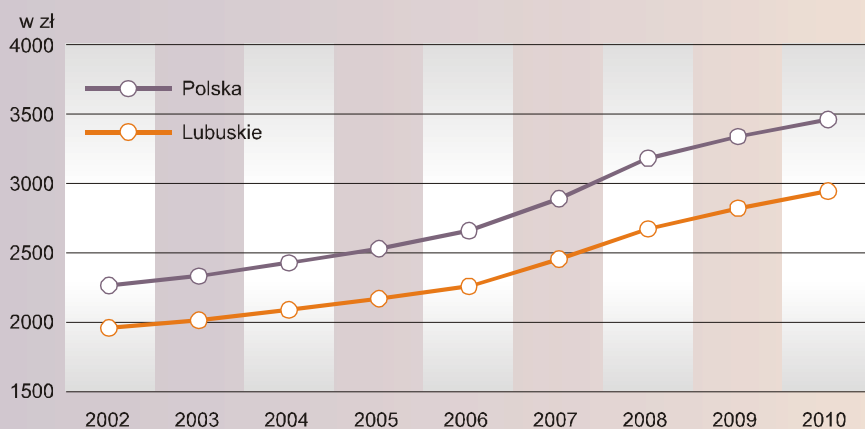
wielofunkcyjnych, 52 korty tenisowe otwarte, 9 pływalni krytych, 11 pływalni otwartych, 12 strzelnic, 6 skateparków i 2 aquaparki. W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców województwo miało 3 stadiony i boiska do gier wielkich (bez przyszkolnych boisk piłkarskich), tj. o 1 stadion i boisko więcej niż średnio w kraju.

Materialne warunki bytu ludności

W 2010 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w woj. lubuskim wynosiło 2920 zł i było o 4,2% wyższe niż w poprzednim roku. Pomimo wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w skali roku, średnia płaca w regionie pozostaje od lat poniżej średniej krajowej, w 2010 r. stanowiła 85% jej wartości. Wzrostowi zarobków w województwie nie sprzyja struktura gospodarki regionu – dominacja przedsiębiorstw małych i średnich (sektora MSP), w których wynagrodzenia z reguły są niższe.

Oprócz wynagrodzeń z pracy zarobkowej, Lubuszanie w znacznym stopniu utrzymują się z rent i emerytur. W 2010 r. blisko 230 tys. osób, tj. 22,7% ludności ogółem pobierało renty i emerytury. Liczba emerytów i rencistów w skali roku nieznacznie wzrosła (o 0,1%). Natomiast w ciągu dekady liczba osób pobierających świadczenia z ubezpieczeń społecznych zmniejszyła się o 4,3%. W 2010 r. przeciętna emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych wynosiła 1447 zł (88,1% średniej krajowej), wobec 1359 zł w 2009 r., a rolników indywidualnych 1084 zł i była o 13,6% wyższa niż średnio w kraju.

PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA^a BRUTTO

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących.

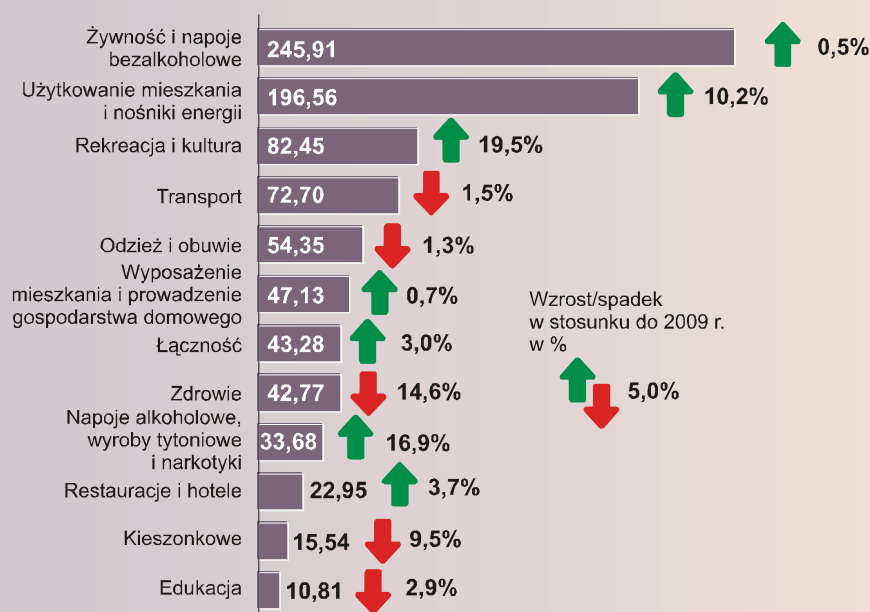
Województwo lubuskie cechuje wyższy niż przeciętnie w kraju wskaźnik osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w 2010 r. 705 osób skorzystało z pomocy państwa, wobec 546 w kraju. W porównaniu z 2009 r. wskaźnik natężenia beneficjentów pomocy społecznej zmniejszył się o 25 osób.

W świetle badań budżetów gospodarstw domowych praca zarobkowa jest głównym źródłem utrzymania mieszkańców województwa lubuskiego. W 2010 r. ponad połowa (55,1%) osób utrzymywała się z pracy najemnej, z pracy na własny rachunek 10,6% (w poprzednim roku odpowiednio: 54,3% i 10,1%). Udział świadczeń z ubezpieczeń społecznych w strukturze źródeł dochodu zmniejszył się z 27,4% do 24,3%, a dochodów z pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym z 2,1% do 0,7%.

W 2010 r. statystyczny Lubuszanin dysponował dochodem rozporządzalnym w wysokości 1153 zł, znaczy to, że mógł przeznaczyć na wydatki oraz przyrost oszczędności o 4,9% więcej niż w 2009 r. Przeciętne miesięczne wydatki na osobę kształtowały się na poziomie 972 zł i były o 3,7% wyższe niż rok wcześniej. Struktura wydatków gospodarstw domowych była podobna do poprzedniego roku. Najwięcej (25,3%) dochodów pochłaniały wydatki na żywność i napoje bezalkoholowe. Drugi, co do wielkości był udział wydatków związanych z użytkowaniem mieszkania lub domu oraz nośników energii – 20,2%. Wydatki w tej kategorii wzrosły o 10,2%, w porównaniu z 2009 r. Najbardziej w skali roku wzrosły wydatki gospodarstw na rekreację i kulturę (o 19,5%) oraz napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe (16,9%), wyraźnie spadły natomiast wydatki na zdrowie (o 14,6%).

**PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA TOWARY I USŁUGI
KONSUMPCYJNE NA 1 OSOBĘ W 2010 R. (w zł)**

Wyniki badania budżetów gospodarstw domowych ukazały w skali roku spadek spożycia, w przeliczeniu na 1 osobę w gospodarstwie, większości podstawowych artykułów spożywczych, w tym min. owoców (o 14,1%), cukru (o 9,6%), pieczywa (o 4,9%), ryb (o 4,0%), czy warzyw (o 2,5%). Nieznacznie zmniejszyła się konsumpcja mięsa i mleka (po o ok. 1 %), wzrosło (o 11,4%) spożycie serów.

W 2010 r. obserwowano dalszą poprawę wyposażenia gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania. Komputer osobisty z dostępem do Internetu posiadało 60,5% ogółu gospodarstw domowych, w porównaniu do 55,9% w poprzednim roku. Zaledwie pięć lat wcześniej członkowie niespełna 25% gospodarstw domowych mieli możliwość osobistego korzystania z Internetu. Odbiornik telewizyjny, czy chłodziarkę posiada już niemal 100% gospodarstw. Zmywarkę, która do niedawna była dobrem luksusowym, posiadało 19,5% użytkujących gospodarstw wobec 15,3% rok wcześniej. Telefon komórkowy był w posiadaniu 89,0% gospodarstw domowych, wobec 86,3% rok wcześniej. Pomimo, że w skali roku odnotowano niewielki wzrost (o 1 pkt proc., do 61,2%) gospodarstw domowych posiadających samochód osobowy, to w ostatnim pięcioleciu jest to wzrost na poziomie 14,5 pkt. proc (w 2005 r. 46,7% gospodarstw

miało samochod). W 2010 r. w województwie lubuskim, w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, było zarejestrowanych 465 samochodów osobowych, o 14 samochodów więcej niż średnio w kraju.

Poprawa sytuacji na lokalnym rynku pracy (wzrost przeciętnego zatrudnienia, spadek stopy bezrobocia rejestrowanego) w porównaniu z poprzednim rokiem, wpłynęła ożywczo na gospodarkę regionu, nie zmniejszyła jednak skali osób żyjących w ubóstwie, choć było ich mniej niż średnio w kraju. W 2010 r. 15,2% Lubuszan żyło poniżej relatywnej granicy ubóstwa; w kraju 17,1%. W skali roku granica, która określa odsetek osób żyjących w gospodarstwach domowych, których wydatki były niższe niż połowa średnich miesięcznych wydatków ogółu gospodarstw domowych, wzrosła o 1,4 pkt. proc. W tym samym roku poniżej ustawowej granicy ubóstwa żyło 4,8% osób wobec 6,2% osób w poprzednim roku. Biorąc pod uwagę to, że kwota ustawowa, uprawniająca do ubiegania się o przyznanie świadczenia z pomocy społecznej, była taka sama jak w poprzednim roku, nawet niewielki wzrost wynagrodzeń wypycha poza nawias ubóstwa tych, którzy czasami znajdują się na jego granicy. Stopa ubóstwa skrajnego, mierząca odsetek osób żyjących poniżej minimum egzystencji, w 2010 r. wyniosła 4,0% i była niższa niż rok wcześniej (4,8%).

Wyniki badań budżetów gospodarstw domowych, będące miernikiem poziomu życia społeczeństwa, wskazują, że w 2010 r. w woj. lubuskim był najniższy zasięg zagrożenia ubóstwem na zachodzie Polski. Odsetek osób w gospodarstwach domowych znajdujących się poniżej relatywnej granicy ubóstwa w Polsce Zachodniej wahał się od 16,1% w woj. dolnośląskim, do 18,4% w woj. wielkopolskim. W woj. wielkopolskim również zasięg ubóstwa skrajnego był najwyższy – poniżej minimum egzystencji żyło 6,6% osób w gospodarstwach domowych. Pomimo tego, że są to atrakcyjne i dobrze rozwijające się regiony, kondycja finansowa gospodarstw w tych województwach nie wydaje się być lepszą niż w woj. lubuskim, w analizowanym roku. Sytuację tę może determinować wzrost nierówności w dochodach mieszkańców. Niższy odsetek osób zagrożonych ubóstwem relatywnym w Lubuskiem, z jednej strony można tłumaczyć brakiem oficjalnego zatrudnienia mieszkańców i uzyskiwaniem przez nich dochodów z pracy w szarej gospodarce. Dla gospodarki regionu nie jest to zjawisko w pełni negatywne, zważywszy na to, iż pracownicy tzw. „szarej strefy” poprzez konsumpcję zwiększają popyt wewnętrzny na rynku lokalnym. Z drugiej strony, dochody gospodarstw domowych w województwie mogą powiększać transfery środków finansowych pochodzące z pracy ich członków za granicą.

Pomimo wzrostu odsetka osób relatywnie ubogich w województwie, poziom życia mieszkańców prawdopodobnie w ciągu roku nie uległ znacznemu pogorszeniu. W 2010 r. średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych był niższy o 0,7 pkt proc. w porównaniu z poprzednim rokiem i wyniósł 102,8%. Dochody i wydatki statystycznego Lubuszanina wzrosły odpowiednio o 4,9% i 3,7%. W subiektywnej ocenie sytuacji materialnej tylko nieznacznie więcej gospodarstw domowych w województwie ocenia swoją sytuację materialną jako raczej złą i złą (27,5%) wobec oceny raczej dobra i bardzo dobra (25,6%), przy czym prawie połowa (47%) gospodarstw wskazała na przeciętną.

Konkludując, poziom życia Lubuszan w 2010 r. nie odbiegał znacznie od krajowych standardów, nadto niektóre mierniki warunków życia lokowały województwo na czołowej pozycji w rankingu województw Polski Zachodniej.

Warunki życia - Lubuskie na tle kraju i województw Polski Zachodniej w 2010 r.

Wyszczególnienie	Lubuskie	Dolnośląskie	Wielkopolskie	Zachodnio-pomorskie	Polska
Ludność ogółem w tys.....	1011,0	2877,8	3419,4	1693,1	38200,0
Bezrobotni zarejestrowani ogółem w tys.	59,2	150,3	135,2	110,0	1954,7
z liczby ogółem w wieku (w %):					
do 24 lat	20,1	18,0	25,3	18,8	21,9
50 lat i więcej.....	23,4	27,2	19,0	25,1	21,6
Stopa bezrobocia rejestrowanego (w %)	15,5	13,1	9,2	17,8	12,4
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto (w zł)	2755,4	3211,8	2947,3	2885,5	3224,1
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem:					
minimum egzystencji	4,0	5,2	6,6	5,1	5,7
relatywna granica ubóstwa	15,2	16,1	18,4	17,2	17,1
ustawowa granica ubóstwa	4,8	6,7	8,2	7,3	7,3
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw					
stwierdzonych (w %).....	76,1	67,8	73,3	70,7	67,9
Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności.....	346,7	370,4	322,1	356,8	351,4
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego					
w wieku 3-5 lat w % ludności odpowiadającej tej					
grupie wieku:					
ogółem.....	65,6	65,3	69,5	61,8	64,6
na wsi	42,7	38,8	47,8	30,1	43,1
Wypożyczenia księgozbioru z bibliotek publicznych					
na 1000 ludności	3314	3440	3269	2867	3140
Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach					
muzycznych na 1000 ludności	357	336	248	234	302
Abonenci na 1000 ludności:					
radiowi.....	207	203	199	195	182
telewizyjni.....	201	195	192	190	176
Liczba ludności na 1 łóżko w szpitalach ogólnych	241	204	219	217	211
Liczba ludności na 1 podmiot ambulatoryjnej opieki					
zdrowotnej.....	1470	1514	1493	1442	1623
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów					
szczególnie uciążliwych w tys. t:					
pyłowych.....	1,4	5,2	5,6	3,3	62,5
gazowych (bez dwutlenku węgla).....	28,1	82,9	79,1	41,6	1703,9
Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km ²					
(w km)	58,4	92,4	90,3	59,2	87,6
Samochody osobowe zarejestrowane na 1000					
ludności	464,6	455,0	510,5	419,7	451,3
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (rok					
poprzedni = 100)	102,8	102,9	102,8	102,7	102,6

